

FJÄRDE SÖNDAGEN EFTER EPIFANIA

DOMINICA QUARTO POST EPIPHANIAM

Text: III Årg Högm Matt 14: 22–36. Predikan Lars Borgström

Jesus hade just utfört ett av sina stora brödunder. Fem tusen män, och därtill kvinnor och barn, hade blivit mättade. Efter detta befälde Jesus sina lärjungar att på egen hand fara över till andra sidan sjön. Själv skulle Han sända iväg folket som blivit bispisat vid det fantastiska brödundret, för att därefter komma till sina lärjungar igen. Innan dess skulle Han emellertid dra sig tillbaka en stund i ensamheten för att be. Att Jesus en stund drog sig undan för sig själv visar att Han är människa liksom vi. Han behövde då och då vila ut efter sin tjänst. Han tillgodosåg också sina lärjungars behov av vila då Han vid ett annat tillfälle sade: ”Kom med mig till en öde plats där vi kan vara ensamma, och vila er lite” (Mark. 6:31). Jesus unnar också oss vila. Det är inte Guds mening att vi skall jäkta, springa omkring och slita ut oss. Gud instiftade vilodagen eftersom Han känner våra behov. Gud tycker om när vi vilar ut och tar emot ny, stärkande kraft från Honom.

Vi märker också av Jesu exempel vilken den högsta sysselsättning en människa kan företa sig är: Jesus *bad* då Han befann sig i sin ensamhet. Hans själ umgicks med den Himmelske Fadern. I denna intima gemenskap kunde Han hämta styrka och utgjuta sina bekymmer och glädjeämnen. Så är det också med varje kristen. Genom tron lever han konstant förenad med Gud och i bönen blir denna gemenskap särskilt förtrolig. En kristen människa är därför aldrig i djupaste mening ensam. Han kan p.g.a. sin gemenskap med sin Skapare, Frälsare och Heliggörare säga: ”Jag är aldrig ensam”.

Den kroppsliga vilans högsta syfte är själens vila i Gud. Det visade Jesu exempel och det kommer också tydligt fram i Luthers förklaring till tredje budet i Lilla katekesen: ”Tänk på vilodagen, så att du helgar den. *Vad är det?* Vi skall frukta och älska Gud, så att vi inte föraktar predikan och Guds ord, utan håller det heligt, gärna lyssnar till det och lär oss det.”

JESUS GÅR PÅ VATTNET

Lärjungarna befann sig långt ute på sjön mitt i natten. En stadie är ungefär 190 m. Och vi läser att de var ”många stadier” ute på sjön. Det blåste upp till storm och båten var hårt ansatt av de höga vågorna. Havet och de stora vattnen hade alltid varit skrämmande för judarna, som inte var något sjöfolk. De stora, djupa vattnen fick för judarna bli själva sinnebilderna för mörkrets, ondskans och oordningens makter. När Herren gick till rätta med Job, som trott sig kunna ställa sin Skapare till svars, sade Han:

”Var fanns du när jag lade jordens grund? Svara, om du har så stort förstånd [---] Vem satte dörrar mot havet när det bröt fram ur moderlivet, när gav jag moln åt det att klä sig i och lät tjockt mörker bli dess linda, när bestämde jag dess gräns och satte bom och dörrar för det, och sade: ‘Hit får du komma, men inte längre, här skall dina stolta böljor lägga sig’ (Job 38:4, 8).

Nu var stod sjön hög, kanske trodde lärjungarna att de skulle dö. Det var alldeles mörkt och stormen piskade lärjungarna och deras lilla båt. Då, i fjärde nattvakten, alltså någon gång mellan tre och sex på natten, kom Jesus vandrande emot dem. Herren, Han som skapat jorden och himlarymderna, gick obehindrat uppe på vågorna. Lärjungarna skrek och trodde att det var en spökgestalt. Då sade Jesus sitt upphöjda och majestätiska: ”Var lugna. Det är jag, Var inte rädda” (Matt. 14:27).

Så är det. Jesus är skapelsens Herre. Han kunde tala strängt till vinden och sjön, så att det blev alldeles

lugnt (Matt. 8:26). Allt måste lyda minsta befallning från Honom. När Han vandrade ovanpå vågorna visade Han att han är mörkrets överman, att Han är de upproriska makternas besegrare.

Svenska kyrkans förre ärkebiskop K.G. Hammar använde denna bibliska berättelse för att lyfta fram Jesus just som den som är starkare än kaos. Han menade att evangelisternas syfte var just att framställa Jesus som onskans betvingare. Så långt kan vi nog ge honom rätt. Men, menade också ärkebiskopen, allt detta var endast en mytologisk berättelse. Jesus kunde i själva verket inte gå på vattnet, däremot kunde Han stilla oron och ångesten i sina lärjungars hjärtan. När lärjungarna sedan ville ge konkretion åt denna förmåga hos Jesus hittade de på berättelsen om hur Han vandrat på de oroliga vattnen. Ärkebiskopen lösgjorde alltså berättelsens innebörd, dess symboliska poäng, från dess fysiska verklighetsförankring. I själva verket är berättelsen sann på båda dessa plan. Den kristna religionen är, till skillnad från t.ex. indiska religioner som hinduism och buddism, historisk. De frälsningshistoriska händelserna utspelar sig inte i någon mytologisk idévärld bortom tid och rum, utan just i vår konkreta, vardagliga verklighet. Detta gör händelserna ännu mer fantastiska och betydelsefulla. Det som är sant redan på ytplanet har oändliga djup av betydelse inom sig.

PETRUS GÅR PÅ VATTNET

När Jesus lugnat sina lärjungar något var det Petrus, han som vanligtvis var mest handlingskraftig och direkt, som sade: "Herre, om det är du, så befall att jag skall komma till dig på vattnet." Jesus svarade: "Kom!". Det skulle under normala förutsättningar vara alldeles dåraktigt att mitt i det fruktansvärda ovädret kliva ur båten ute på öppna sjön, men Petrus hade Jesu befallning att gå på. Och har man Guds Ord med sig är man alltid på rätt väg, hur märkligt det än kan synas vara. Men skulle Petrus verkligen kunna gå på vattnet? Detta var verkligen en trosprövning. Å ena sidan var han omgiven av de uppiskade, dödliga vågorna och å andra sidan hade Han Herrens Ord: "Var lugn. Det är jag. Var inte rädd. Kom!"

Tron är inte statisk utan ett levande ting. Den behöver näras av Guds Ord, den kan variera i styrka och t.o.m. dö. En stark tro är bättre än en svag tro. Jesus föraktar inte den svaga tron. Det heter om Honom: "Ett brutet strå skall Han inte krossa, och en rykande veke skall Han inte släcka" (Matt. 12:20). Men vad utmärker då den svaga tron? Den svaga tron får inte råda ensam i våra hjärtan. När tron är svag gör sig tvivel och osäkerhet gällande. Detta är inte något gott, utan kommer från den onde som redan från begynnelsen försökt utplåna tron, förtroendet för Gud, hos oss människor genom att så ut tvivel på Guds Ord. "Skulle väl Gud ha sagt..." (1 Mos. 3: 1) sade han till Eva, vår stammoder. Tvivlen kommer från djävulen och tron kommer från den Helige Ande. Det är viktigt att påpeka detta i en tid då tvivlet ofta upphöjs som något fint, t.o.m. i de olika kyrkosamfundet.

Jesus föraktar som sagt inte den svaga, flämtande trosåtan, men Han vill stärka den. Det sker genom nådemedlen; Ordet och sakramenten. Genom dessa heliga ting får vi syn på Jesus och Hans frälsning. Tron ser på Jesus. Men det händer också att den troende fäster blicken på något annat runtomkring. Han ser då på alla svårigheter och hinder.

Tänk nu på hur det var med Petrus när han gick på sjön, sin Mästare till mötes. "När han såg hur häftigt vinden låg på, blev han rädd och började sjunka" (Matt. 14:30). Han släppte blicken från Jesus och såg bara de höga vågorna. Jesus sade till honom förebrående: "Så lite tro du har! Varför tvivlade du?" (Matt. 14:31). Detta hände ju faktiskt efter det som vi hörde om i denna söndags evangelietext, då lärjungarna var med om stormen på Gennesarets sjö när Jesus legat och sovit i deras båt. Vågorna hade den gången slagit in över båten, och lärjungarna trodde att de skulle gå under. De väckte Jesus som svarade dem: "Varför är ni rädda? Så lite tro ni har!" (Matt. 8:26). Sedan reste Han sig och talade strängt till vinden och sjön, och det blev alldeles lugnt. Hade Petrus vid detta senare tillfälle bara sett på Jesus och kommit ihåg att till och med vindarna och sjön lyder Honom, hade han inte blivit rädd och börjat sjunka.

Den svaga tron ser visserligen på Jesus, och är därför en frälsande tro, men den ser också på alla de stora svårigheter som tornar upp sig mot oss. Då kommer rädslan och handlingsförlamningen.

Den starka tron ser däremot bara på Jesus. Så var det med t.ex. den hedniske officeren. Han såg inte på någonting annat än Jesus. Då fanns det inga begränsningar för vad som kunde göras. "Säg bara ett ord" sade officeren och förväntade sig att Jesus med sitt allmaktsord kunde göra vad som helst. "Amen säger jag er" sade Jesus, "I Israel har jag inte hos någon funnit en så stark tro" (Matt. 8: 10).

Må Gud lära oss, som ofta har en så svag tro, att bara se på Jesus och Hans löften! Till sist skall något sägas om

DEN FRÄLSANDE TRON

Den frälsande tron är en tro på Jesus som Guds människoblivne Son och Frälsare från synden, döden och djävulen. Men hur mycket måste en människa tro för att bli frälst? Hur stark måste tron vara för att leda till Himmelen? Den frågan är lätt att besvara när vi kommer ihåg vad är det som frälser. En söndagsskollärare frågade en gång sin klass: "Vad är det som frälser? Är det 1) Gärningarna 2) Tron 3) Något annat"? . Eftersom det var en luthersk söndagsskola där barnen lärt sig att människan blir frälst genom tron allena räckte alla upp handen. Ett barn fick frågan och svarade det alla tänkte säga: "tron". "Nej", sade fröken, "det är inte tron som frälser. Det är Jesus som frälser". Ja, så är det. Tron är inget annat än den tomma handen som sträcker sig mot Jesus. Den är ingenting i sig själv. I samma ögonblick som den börjar betrakta sig själv försvinner den som snö i solsken. Men är den vänd mot Jesus är den en frälsande tro.

Det är därför inte din tros storlek som frälser dig. En vattendroppe är lika mycket vatten som en hel ocean. En liten tro är lika mycket en sann tro som den största tro. Det är inte måttet av din tro som avgör om du skall bli frälst - det är Jesus som tron griper efter som frälser. Barnets svaga hand som för skeden till munnen mättar lika väl som mannens starka arm - det är inte handen som mättar, utan födan. Jesus skall inte låta dig förgås om du bara vänder dig till Honom.

Amen.